

STATUT MEZINÁRODNÍHO VOJENSKÉHO SOUDNÍHO DVORA

ČÁST I.

SLOŽENÍ MEZINÁRODNÍHO VOJENSKÉHO SOUDNÍHO DVORA

ČLÁNEK 1.

Podle dohody podepsané dne 8. srpna 1945 vládou Velké Británie, vládou Spojených států, Prozatímní vládou Francouzské republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik bude zřízen Mezinárodní vojenský soudní dvůr (v dalším nazývaný „Soudní dvůr“) k spravedlivému a rychlému trestnímu řízení s hlavními válečnými zločinci evropské Osy a k jejich potrestání.

ČLÁNEK 2.

Sbor bude složen ze čtyř členů, z nichž každý bude mít zástupce. Každý Signatář ustanoví jednoho člena a jednoho zástupce. Zástupci budou, pokud jim to bude možno, přítomni všem zasedáním Soudního dvora. Bude-li některý člen Soudního dvora pro nemoc nebo z jiné příčiny neschopen plnit své úkoly, zaujme jeho místo jeho zástupce.

ČLÁNEK 3.

Obžaloba, obžalovaní ani jejich obhájci nemohou odmítnout Soudní dvůr, jeho členy ani jejich zástupce. Každý Signatář může vyměnit svého člena v Soudním dvoře nebo jeho náhradníka z důvodu zdravotních nebo jiných důležitých důvodů s tou výjimkou, že výměna není přípustná během hlavního líčení, leda zástupcem.

ČLÁNEK 4.

- a) Přítomnost všech čtyř členů Soudního dvora nebo zástupce za každého nepřítomného člena je nutná, aby tu bylo kvórum.
- b) Před každým líčením se dohodnou členové Soudního dvora mezi sebou o volbě předsedy ze svého středu; tento předseda podrží svůj úřad po toto líčení, leč že by bylo usneseno jinak hlasy alespoň tří členů. Je v zásadě dohodnuto, že ve funkci předsednické bude střídán, jak líčení půjde za sebou. Bude-li však Soudní dvůr zasedat na území jednoho ze čtyř Signatářů, bude předsedat zástupce tohoto Signatáře v Soudním dvoře.

- c) Bez újmy tomu, co bylo řečeno, se bude Soudní dvůr usnášet většinou hlasů a při rovnosti hlasů bude rozhodným hlas předsedy, ovšem s tím, že odsouzení a tresty budou ukládány jen kladnými hlasy aspoň tří členů Soudního dvora.

ČÁST II.

PRAVOMOC A OBECNÉ ZÁSADY

ČLÁNEK 6.

Soudní dvůr, zřízený dohodou zmíněnou v článku 1 tohoto Statutu pro souzení a potrestání hlavních válečných zločinců evropské Osy, bude oprávněn soudit a potrestat osoby, které spáchaly, jednajíce v zájmu zemí evropské Osy, ať jako jednotlivci nebo jako členové organizací, některý z následujících zločinů.

Následující činy, nebo některé z nich jsou zločiny spadající pod pravomoc Soudního dvora, za které bude osobní odpovědnost:

- a) zločiny proti míru: pro je osnování, příprava, podněcování nebo podniknutí útočné války nebo války porušující mezinárodní smlouvy, dohody nebo záruky, nebo účast na společném plánu nebo spiknutí ku provedení čehokoliv z toho, co výše uvedeno;
- b) válečné zločiny: to je porušení zákonů války nebo válečných zvyklostí. Taková porušení bude v sobě zahrnovat vraždu, zlé nakládání nebo deportaci civilního obyvatelstva z obsazeného území nebo v něm k otročké práci, nebo pro jakýkoliv jiný účel, vraždu válečných zajatců nebo osob na moři, nebo zlé nakládání s nimi, zabíjení rukojmí, plenění veřejného nebo soukromého majetku, svévolné ničení měst a vesnic, nebo pustošení neodůvodněné vojenské krutostí, nebude však na ně omezeno;
- c) zločiny proti lidskosti: to je vražda, vyhlazování, zotročování, deportace nebo jiné nelidské činy spáchané proti jakémukoliv civilnímu obyvatelstvu před válkou nebo za války, nebo pronásledování z příčin politických, rasových či náboženských při provádění kteréhokoliv zločinu spadajícího pod pravomoc Soudního dvora nebo ve spojení s takovým zločinem, bez ohledu na to, zda bylo porušeno místní právo země, kde zločiny byly spáchány. Vůdce, organizátoři, podněcovatelé a spoluviníci zúčastnění se při osnování nebo provádění plánu nebo spiknutí ku provedení některého ze zmíněných zločinů jsou odpovědní za všechny činy všech osob při provádění takového plánu.

ČLÁNEK 7.

Úřední postavení obžalovaných, ať jako hlav státu nebo odpovědných úředníků ve veřejných úřadech, nebude pokládáno za skutečnosti zprošťující je odpovědnosti ani za skutečnost zmírňující trest.

ČLÁNEK 8.

Skutečnost, že obžalovaný, jednal na rozkaz své vlády nebo svého představeného, nezproští ho odpovědnosti, ale může být pokládána za polehčující pro výměru trestu, rozhodne-li Soudní dvůr, že spravedlnost toho žádá.

ČLÁNEK 9.

Při hlavním líčení s kterýmkoliv členem nějaké skupiny nebo organizace může Soudní dvůr prohlásit (v souvislosti s kterýmkoli činem, pro který jednotlivec může být odsouzen), že skupina nebo organizace, jejímž členem byl tento jednotlivec, byla zločinnou organizací.

Po přijetí obžaloby oznámí Soudní dvůr způsobem, který uzná vhodným, že obžaloba zamýšlí požádat Soudní dvůr, aby učinil taková prohlášení; každý člen organizace bude pak oprávněn požádat Soudní dvůr, aby mu poskytl slyšení o otázce, zda organizace měla zločinnou povahu. Soudní dvůr bude oprávněn žádosti vyhovět nebo ji zamítnout. Vyhoví-li žádosti, může Soudní dvůr nařídít, jakým způsobem budou žadatelé zastoupeni a slyšeni.

ČLÁNEK 10.

Byla-li skupina nebo organizace Soudním dvorem prohlášena za zločinnou, bude mít příslušný státní orgán každého Signatáře právo stíhat jednotlivce pro členství v ní před státními, vojenskými nebo okupačními soudy. V každém takové případě je pokládána zločinná povaha skupiny nebo organizace za prokázanou a nemůže být brána v pochybnosti.

ČLÁNEK 11.

Každý, kdo byl odsouzen Soudním dvorem, může být obviněn před státním, vojenským nebo okupačním soudem, o němž je zmínka v článku 10 tohoto Statutu, z jiného zločinu než z členství ve zločinné skupině nebo organizaci a takový soud může, po odsouzení, uložit mu trest, nezávislý na trestu, který mu uložil Soudní dvůr za účast na zločinné činnosti takové skupiny nebo organizace a dodatečný trest k takovému trestu.

ČLÁNEK 12.

Soudní dvůr bude mít právo provádět řízení proti osobě obviněné ze zločinů vypočítaných v článku 6 tohoto Statutu v její nepřítomnosti, nebyla-li nalezena, anebo když Soudní dvůr z jakýchkoliv důvodů shledá nutným v zájmu spravedlnosti provést výslech v její nepřítomnosti.

ČLÁNEK 13.

Soudní dvůr sestaví pravidla, dle nichž bude při řízení postupovat. Tato pravidla nesmějí odporovat ustanovením tohoto Statutu.

ČÁST III.

SBOR PRO VYŠETŘOVÁNÍ A STÍHÁNÍ HLAVNÍCH VÁLEČNÝCH ZLOČINCŮ

ČLÁNEK 14.

Každý Signatář ustanoví hlavního žalobce, aby vyšetřoval obvinění vznesená proti hlavním válečným zločincům a stíhal je.

Hlavní žalobci budou činni jako sbor, který bude plnit tyto úkoly:

- a) dohodnout se o plánu pro zvláštní činnosti každého z hlavních žalobců a jejich personálu;
- b) sjednat konečné určení hlavních válečných zločinců, které má Soudní dvůr soudit;
- c) schválit obžalobu a listiny, které s ní mají být předloženy;
- d) podat obžalobu a listiny k ní připojené Soudnímu dvoru;
- e) sestavit a doporučit Soudnímu dvoru ke schválení sestavená pravidla pro řízení, které má na zřeteli článek 13 tohoto Statutu. Soudní dvůr bude oprávněn pravidla takto doporučená, se změnami nebo bez nich, přijmout nebo zamítnout.

Sbor bude jednat ve všech věcech výše uvedených podle usnesení většiny a ustanoví předpis, jak snad bude výhodným a ve shodě se zásadami střídání, s tím, že při určení nějakého obžalovaného k tomu, aby byl obviněn, bude přijat, budou-li hlasy rozděleny rovně, návrh učiněný stranou, která navrhla, aby ten obžalovaný byl souzen, nebo aby ta obvinění byla proti němu vznesena.

ČLÁNEK 15.

Hlavní žalobci budou jednotlivě a postupující ve vzájemné součinnosti provádět také tyto úkoly:

- a) zajišťovat, sbírat a předkládat, před líčením nebo při něm, všechny nutné důkazy;
- b) připravovat obžalobu pro schválení sborem podle odst. c) článku 14 tohoto Statutu;
- c) předběžně vyslyšet všechny nutné svědky a obžalované;
- d) vystupovat jako žalobci při líčení;
- e) ustavovat zástupce, aby plnili povinnosti, které by jim byly uloženy;
- f) podniknout takové jiné úkony, které se jim mohou zdát nutnými, aby líčení bylo připraveno a provedeno.

Je shoda o tom, že žádný svědek nebo obžalovaný, zadržený některým Signatářem, nebude vzat z moci tohoto Signatáře bez jeho souhlasu.

ČÁST IV.

SPRAVEDLIVÝ SOUD PRO OBŽALOVANÉ

ČLÁNEK 16.

Aby bylo zajištěno, že obžalovaní budou souzeni spravedlivě, bude postupováno takto:

- a) obžaloba bude obsahovat všechny zvláštní údaje, vymezující v podrobnostech obvinění proti obžalovaným. Opis obžaloby a všech listin předložených s obžalobou, předložené v jazyku, kterému rozumí, budou obžalovanému dodány v přiměřené lhůtě před líčením.
- b) Při každém předběžném výsledku obžalovaného nebo při líčení s ním bude mít obžalovaný právo podat jakékoliv vyjádření závažné pro obvinění vznesené proti němu.
- c) Předběžný výslech obžalovaného a líčení s ním budou prováděna v jazyku, nebo překládány do jazyka, kterému obžalovaný rozumí.
- d) Obžalovaný bude mít právo hájit se před Soudním dvorem sám.
- e) Obžalovaný bude mít právo předkládat při líčení, sám nebo svým obhájcem důkazy na podporu své obhajoby a provádět křížový výslech všech svědků vedených obžalobou.

ČÁST V.

OPRÁVNĚNÍ SOUDNÍHO DVORA A VEDENÍ LÍČENÍ

ČLÁNEK 17.

Soudní dvůr bude oprávněn

- a) obesílat svědky k líčení a žádat jejich přítomnost a svědeckví a dávat jim otázky;
- b) vyslyšet každého obžalovaného;
- c) žádat, aby byly předloženy listiny a jiný důkazní materiál;
- d) brát svědky do přísahy;
- e) ustanovovat úředníky, aby prováděli všechny úkoly, které jim Soudní dvůr určí, v tom také oprávnění opatřit si důkazy prováděné z příkazu.

ČLÁNEK 18.

Soudní dvůr

- a) omezí líčení přísně na rychlý výslech o otázkách vyvolaných v důsledku obvinění;
- b) učiní přísná opatření, aby se zamezilo každému jednání, které by způsobilo nepřiměřený průtah a aby byla vyloučena jednání a přednesy jakéhokoliv druhu o věcech nezávažných;
- c) bude jednat sumárně s každou nevážností k soudu ukládáním vhodných trestů, mezi nimi vyloučením obžalovaného nebo jeho obhájce z veškerého dalšího řízení nebo nějakého jeho oddílu, ale bez újmy pro zjištění vznesených obvinění.

ČLÁNEK 19.

Soudní dvůr nebude vázán žádnými formálními důkazními pravidly. Zavede rychlá a neformální pravidla pro řízení, bude je provádět v rozsahu co největším a připustí jakýkoliv důkaz, o kterém se bude domnívat, že má průkazní hodnotu.

ČLÁNEK 20.

Soudní dvůr může žádat, aby byl informován o povaze důkazu, dříve než bude nabídnut, aby tak mohl rozhodnout o jeho závažnosti.

ČLÁNEK 21.

Soudní dvůr nebude žádat důkazu skutečností obecně známých, nýbrž je bude považovat za soudu známé. Rovněž bude považovat za soudu známé úřední vládní listiny a zprávy Spojených národů, i s usneseními a listinami výboru, dosazených v různých spojeneckých zemích pro vyšetřování válečných zločinců a zprávy a nálezy vojenských nebo jiných soudů kteréhokoliv ze Spojených národů.

ČLÁNEK 22.

Stálé sídlo Soudního dvora bude v Berlíně. První schůze Soudního dvora a hlavních žalobců bude v Berlíně na místě určeném Kontrolní radou pro Německo. Prvé líčení bude v Norimberku a jakákoli pozdější líčení budou na takových místech, jak Soudní dvůr rozhodne.

ČLÁNEK 23.

Při každém líčení se může účastnit na straně obžaloby jeden hlavní žalobce i více hlavních žalobců. Každý hlavní žalobce může zastávat svou funkci osobně nebo osobou nebo osobami, které zmocní.

Funkci obhájce obžalovaného může zastávat na žádost obžalovaného jakýkoliv obhájce se stavovskou kvalifikací vystupovat ve věcech soudních před soudy své vlastní země, nebo jakákoliv jiná osoba, kterou k tomu Soudní dvůr zvláště zmocní.

ČLÁNEK 24.

Řízení při líčení bude mít tento průběh:

- a) Obžaloba bude čtena před soudem.
- b) Soudní dvůr se otáže každého obžalovaného, zda se prohlašuje či „vinným“ či „nevinným“.
- c) Obžaloba bude mít zahajovací přednes.
- d) Soudní dvůr se otáže obžaloby i obhajoby, jaké důkazy – mají-li nějaké – si přejí předložit Soudnímu dvoru, a rozhodne o přípustnosti takových důkazů.
- e) Budou vyslýcháni svědci obžaloby a potom svědci pro obhajobu. Potom mohou buď obžaloba nebo obhajoba vést takové protidůkazy, které Soudní dvůr uzná za přípustné.
- f) Soudní dvůr může kdykoliv dát jakoukoliv otázku každému svědku a každému obžalovanému.
- g) Obžaloba a obhajoba mohou klást otázky všem svědkům a obžalovaným, kteří vypovídají, a podrobit je křížovému výslechu.
- h) Obhajoba bude mít projev k soudu.
- i) Obžaloba bude mít projev k soudu.
- j) Každý obžalovaný může učinit přednes Soudnímu dvoru.

k) Soudní dvůr vynese výrok a prohlásí trest.

ČLÁNEK 25.

Všechny úřední listiny budou předkládány a všechny soudní řízení vedena anglicky, francouzsky a rusky a v jazyku obžalovaného. Také do jazyka země, ve které Soudní dvůr zasedá, může být přeloženo z protokolu a z řízení to, co Soudní dvůr považuje za žádoucí pro spravedlnost a pro veřejné mínění.

ČÁST VI.

VÝROK O VINĚ A TRESTU

ČLÁNEK 26.

Výrok Soudního dvora o vině nebo nevině každého obžalovaného bude obsahovat důvody, na kterých je založeno, bude konečný a nebude podroben přezkoumání.

ČLÁNEK 27.

Při odsouzení bude Soudní dvůr mít právo uložit obžalovanému trest smrti nebo takový trest, který podle jeho určení bude spravedlivý.

ČLÁNEK 28.

Vedle trestu, který uloží, má Soudní dvůr právo zbavit odsouzeného všeho nakradeného majetku a nařídít, aby tento majetek byl odevzdán Kontrolní radě pro Německo.

ČLÁNEK 29.

Při vině budou tresty vykonány podle rozkazů Kontrolní rady pro Německo, která může kdykoliv zmírnit nebo jinak změnit trest, ale nemůže zvýšit jeho přísnost. Když Kontrolní rada pro Německo, po odsouzení a potrestání kteréhokoliv obžalovaného, odkryje nové důkazy, které podle jejího mínění by mohly založit nové obvinění proti němu, podá Kontrolní rada o tom zprávu sboru, zřízenému podle článku 14 tohoto Statutu, aby jednal, jak uzná za vhodné, přihlížející k zájmům spravedlnosti.

ČÁST VII.

VÝLOHY

ČLÁNEK 30.

Výlohy Soudního dvora a řízení budou Signatáři účtovat na vrub fondů povolených pro vydržování Kontrolní rady pro Německo.¹

¹Dohoda a Statut byly u nás publikovány ve Sbírce zákonů a nařízení pod číslem 164 roku 1947, odkud jsou také převzaty